

Referat af rådsmødet den 25. oktober 2023

- Sted:** Forbrugerrådet Tænk
Ryesgade 3A, 2. sal
2200 København N.
- Tid:** Kl. 12.30-16.00
- Deltagende rådsmedlemmer:** Anja Philip (formand), Freja Jørgensen (Alkohol & Samfund), Ida Fabricius Bruun (Alkohol & Samfund), Søren Anthon Buhl (Cyklistforbundet), Anna Marie Schou Ringive (Dansk Aktionærforening), Lisa Herold Ferbing (Dansk IT), , Esben Bjørn Salmonsens (Danske Studerendes Fællesråd), Klaus Rehkopff (Danske Ølentusiaster), Anja Putzer (Den Danske Dyrælgeforening, Faggruppe for samfund, sundhed og velvære), Per Jensen (Dyrenes Beskyttelse), Finn Borgquist (Forbrugsforeningen), Tine Segel (Forbundet Kultur og Information), Kaj Holdensen (Fritidshusejernes Landsforening), Sten Scheller (Fritidshusejernes Landsforening), Jakob Bøving Arendt (Kost & Ernæringsforbundet), Caroline Maria Tromer Dragsdahl (Kvinderådet), Karen Moustgaard (Lejernes Landsorganisation), Henning Dahl (Lejernes Landsorganisation), Arne Skov (Repair Cafe Danmark), Elsebet Gøtz Gjetting (repræsentant for de personlige medlemmer), Benedicte Federspiel (æresmedlem), Jakob Kromann Groth (suppleant for de personlige medlemmer)
Fra punkt 2 og frem: Louise Johansen (Dansk Vegetarisk Forening), Dan Frimark (Kolonihaveforbundet), Karsten Kehlet (Kolonihaveforbundet).
- Deltagere fra FBRT:** Mads Reinholdt, Esben Grønberg Geist, Uffe Rabe Krag (valgtillforordnet), Karin Breck, Lisa Groth, Kirsten Hørlyck, Pia Saxild (referent).
- Eksterne deltagere:** Erhvervsminister Morten Bødskov, Susanne Engstrøm (dirigent).

1. Velkommen

Anja Philip bød velkommen til mødet og gav en særlig velkomst til de nye rådsmedlemmer Kaj Holdensen og Sten Scheller fra Fritidshusejernes Landsforening, Karen Moustgaard og Henning Dahl fra Lejernes Landsorganisation samt Søren Anthon Buhl fra Cyklistforbundet.

Anja Philip orienterede om, at kommunikationschef Esben Grønberg Geist er udpeget til vicedirektør.

1.1. Valg af dirigent

Rådet valgte Susanne Engstrøm som dirigent.

Dirigenten konstaterede, at forsamlingen var beslutningsdygtig.

1.2. Valg af valgtilforordnede

Uffe Rabe Krag (politisk chef i Forbrugerrådet Tænk) og Esben Bjørn Salmonsens (Danske Studerendes Fællesråd) godkendtes som valgtilforordnede.

1.3. Ansøgninger om medlemskab hos Forbrugerrådet Tænk

Dansk Vegetarisk Forening og Kolonihaveforbundet blev optaget som organisationsmedlemmer.

Anja Philip bød velkommen til Louise Johansen fra Dansk Vegetarisk Forening og Karsten Kehlet og Dan Frimark fra Kolonihaveforbundet.

2. Administration

2.1. Udpegninger til råd, nævn og udvalg

Anja Philip orienterede om status for den igangsatte forsøgsindsats med henblik på at sikre et bredere rekrutteringsgrundlag for frivillige repræsentanter for Forbrugerrådet Tænk i ankenævn.

Rådet tog stilling til indstillingerne og besluttede følgende:

Parkeringsklagenævnet

Kirsten Sanders (personligt medlem) og Lars Klestrup (personligt medlem) udpeges som suppleanter.

Ankenævnet for Feriehusudlejning

Flemming Kjærulf (Dansk Aktionærforening) genudpeges.

Ankenævnet for Forsikring

Poul Erik Jensen (Danske Ølentusiaster) genudpeges, og Jakob Kromann Groth (suppleant for repræsentanterne for de personlige medlemmer) udpeges.

DANAK (Den Danske Akkrediterings- og Metrologifond), bestyrelsen

Christian Jarby (Rådet for Grøn Omstilling) genudpeges.

Klagenævnet for Taxi

Anne Lise Knørr (Danske Ølentusiaster) genudpeges som medlem, og Somy Winther (personligt medlem) udpeges som suppleant.

Rådet for Energieffektiv Omstilling

Christian Sand (sekretariatet) indstilles som medlem, og Christian Jarby (Rådet for Grøn Omstilling) indstilles som suppleant.

Sø- og Handelsretten, sagkyndigt medlem

Anita Barbesgaard (repræsentant for de personlige medlemmer), Andreas Bech (Dansk Magisterforening) og André Just Vedgren (personligt medlem) genindstilles, og det blev besluttet ikke at indstille et medlem til den ledige plads.

Ankenævn for Bus, Tog og Metro

Torben Steenberg (Danske Ølentusiaster) genudpeges.

Ankenævnet for Tekniske Installationer

Poul Erik Jensen (Danske Ølentusiaster) genudpeges som medlem, og Kristian Kristiansen (personligt medlem) udpeges som suppleant.

Kontaktudvalg for Erhvervslivet (Datatilsynet)

Tine Segel (Forbundet Kultur og Information) udpeges.

2.2. Forslag til datoer for rådsmøde og rådsreception i 2024

Den 23. april kl. 12.30-17.00 (årsmøde) + efterfølgende rådsreception kl. 17.00-19.00 samt den 23. oktober kl. 12.30-16.00 blev godkendt.

3. Besøg af erhvervsminister Morten Bødskov

Erhvervsministeren holdt et inspirationsoplæg om bl.a. forbrugerne på de digitale og finansielle markeder. Ministeren har fokus på den hastige digitale udvikling og techgiganterne i markedet og lægger her bl.a. særligt vægt på beskyttelse af børns og unges trivsel og databeskyttelse. På det finansielle område er han særligt optaget af fremtidssikring af dankortet og af bankkunders indlånsrenter og gebyrer.

Rådet fik lejlighed til at stille ministeren nogle spørgsmål. Anja Philip takkede ministeren for hans deltagelse i rådsmødet og for et godt oplæg, som gav indblik i regeringens prioriteringer og det lovgivningsarbejde, som i høj grad også foregår i EU.

4. Temadrøftelse om kunstig intelligens som forbrugerpolitisk dagsorden

Anja Philip indledte mødepunktet med en kort redegørelse for det seneste års udvikling inden for generativ AI, og hvorfor kunstig intelligens (AI) er en forbrugerproblematik.

Uffe Rabe Krag redegjorde herefter for, hvordan FBRT arbejder med AI i en forbrugerpolitisk sammenhæng. Målsætningen er at blive en naturlig og aktiv part i samtalerne om AI.

De nuværende fokusområder inden for generativ AI er:

- Digital svindel. Der er bl.a. igangsat et forberedende arbejde med TrygFonden om et fælles projekt.
- Fastholdelsesmekanismer. Vores forbrugerundersøgelse har vist, at lidt over halvdelen af respondenterne bruger mere tid på SoMe, end de egentlig ønsker.
- GDPR. Vi har bl.a. anmeldt Snapchats My AI til Datatilsynet.
- Fra 2024: Håndhævelse af DSA'en (forordning om digitale tjenester).

En rapport fra norske Forbrukerrådet har i øvrigt peget på en række andre vigtige problemstillinger, fx bias/diskrimination og manglende gennemsigtighed i beslutningsprocesser i forhold til eksempelvis boliglån eller forsikringsvilkår.

Rådet drøftede med udgangspunkt i to refleksionsspørgsmål perspektiverne ved udbredelsen af AI, og hvor vi som forbrugerorganisation kan gøre en positiv forskel for forbrugerne. Rådet havde blandt andet følgende iagttagelser og forslag til, hvor FBRT især skal kæmpe for forbedringer på området:

- Forbrugerne bør have bedre muligheder for at kunne gennemskue markedet.
- Der bør sikres lige adgang til AI for forbrugere og erhvervsliv.
- Det bør tydeligt fremgå, når AI har været brugt som grundlag for en afgørelse, og forbrugeren bør have mulighed for at klage over afgørelsen.
- Vi kan lære af erfaringer fra Norge, hvor brugen af AI skal deklareres.
- Forbrugerne bør have større selvbestemmelsesret over deres data.
- Der bør sættes fokus på såvel problemerne ved AI som på, hvor AI kan være et godt redskab.
- Der er behov for meget mere information til forbrugerne og udvikling af deres kompetencer. Forbrugerne skal lære at være kildekritiske og skal kunne bruge og genkende AI.
- Effekten for samfundet af AI bør belyses.
- Vi kan eventuelt udarbejde en guide til AI.
- Det bør sikres, at AI ikke bidrager til, at der høstes unødvendige data.
- Vi bør arbejde for mere ansvarlige AI-tjenester.
- Det er kun muligt at fastsætte kortsigtede fokusområder, da udviklingen går så hurtigt.
- Overvågning er en vigtig udfordring, særligt da forbrugerne i stigende grad accepterer at måtte afgive data.
- Andre vigtige udfordringer er diskrimination, påvirkning af vores kultur, transparens, lovgivning og placering af ansvar.
- Vi bør arbejde for, at AI-løsningerne ikke centraliserer data – da det ikke er nødvendigt.

- Vi kan udvikle forskellige apps, der fx kan sikre forbrugerne mod at aflevere data til nogen, de ikke vil aflevere dem til.
- Det bedste valg skal være det indlysende.
- Forbrugerrådet Tænk kan fremhæve konkrete AI-cases.
- AI-aspekter bør indarbejdes i privacy by design, og der bør foretages en human factor test.
- ChatGPT bør kunne bruges som et redskab til at finde bedste forbrugsvalg, fx bedste pris.

Anja Philip takkede for gode iagttagelser og overvejelser og oplyste, at vi vil tage det med videre i vores politiske arbejde på området.

5. Eventuelt

Anja Philip orienterede om arbejdet i vedtægtsudvalget. Der har foreløbig været afholdt tre møder, og udvalget har involveret en advokat til sparring og rådgivning.

Arne Skov (Repair Cafe Danmark) tilbød at etablere et samarbejdsforum for NGO'er med fokus på at hjælpe hinanden med at overholde lovgivning, der påvirker det administrative arbejde. Han opfordrede interesserede medlemsorganisationer til at sende ham en mail.

Anja Philip takkede Susanne Engstrøm for igennem mange år at have påtaget sig rollen som dirigent på FBRT's rådsmøder.

Anja Philip oplyste, at næste rådsmøde er den 23. april 2024 kl. 12.30.